

EDİTÖRDEN

Kıymetli Okurlarımız,

2022 senesinin ikinci sayısı olan 55. sayımızla yeniden karşınızdayız. Bu sayıda da Bakanlığımızın ana hizmet birimlerinden aile, kadın, çocuk, yaşlı ve engelli gibi alanlara dair çalışmalar çoğunlukta. Toplumsal değişme süreci içinde yaşanan sosyal hareketliliğin, güncel gelişmelerin yapılan akademik çalışmalarla inceleme konusu edilmesi sosyal sorunların çözümüne katkı sunması açısından önem arz ediyor. Yaşlılık, evlenme, göç, ebeveyn tutumları gibi dinamiklerin bu çerçevede ele alındığı çalışmaları, alana ve alanyazına yapacağı katkılar açısından önemsedığımızı belirtmek istiyoruz.

Bu sayımızda 8 çalışmaya yer veriyoruz.

İlk çalışma Şerif UZUNASLAN ve Elif GÖKÇEARSLAN tarafından kaleme alınan “Kültürel Yetkinlik Kendini Değerlendirme Ölçeği: Türkçeye Uyarlanması, Geçerlik Ve Güvenilirlik Çalışması” isimli makaledir. Bu çalışmada, Leung ve Cheung tarafından geliştirilen “ASK Cultural Competency Self-Assessment Scale” (Kültürel Yetkinlik Kendini Değerlendirme Ölçeği) adlı ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik açısından uygulaması ele alınmaktadır. Türkçeye uyarlanan ölçek sosyal hizmet alanında ve diğer insani hizmet alanlarında çalışan meslek elemanlarının kültürel yetkinlik düzeylerini değerlendirmek amacıyla kullanılacak olan veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirlik çözümlenmelerini içermektedir. Bu çalışmayla ölçeğin hem bütün hem de alt ölçeklere ilişkin iç tutarlılık katsayılarının yüksek düzeylerde olduğu görüldüğü ve sosyal hizmet uzmanlarının, alan öğrencilerinin ve diğer insani hizmet sunan meslek elemanlarının kültürel yetkinlik düzeylerini belirlemede kullanılabilecek, geçerli, güvenilir bir araç olduğu sonucuna ulaşıldığı ifade edilmektedir.

“Proje Çocuklar ve Helikopter Ebeveynler Üzerine Bir Analiz ” isimli Ayşe Müge YAZGAN tarafından yapılan çalışma derginin ikinci makalesidir. Çalışmada anne baba olarak ebeveynlerin sosyo-kültürel ve sosyo- demografik yapılarının öz yeterlilikleri bağlamında analiz edilmesi konu edilmektedir. Araştırmanın örnekleme 2018-2019 akademik yılları arasında İstanbul ilinde özel ve devlet okulu olmak üzere 92 okul öncesi öğrencinin ebeveynlerinden oluşmaktadır. Araştırma, İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin ve okul Müdürlüklerinin onayı ile yapılmıştır. Araştırmada, araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Aile Hayatı Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği, Olgu bilim Deseni kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmada betimsel bir çalışma ile tarama modeli kullanılarak, bulgular ve tartışma bölümü sahadan elde edilen veriler sonucunda anket formunda yer alan sorular yüzde ve frekansları hesaplanarak tablolar halinde sunulmaktadır. Ulaşılan bulgular arasında aşırı koruyucu olan annelerin, çocuklar için alınan kararlarda babalardan daha çok etkili oldukları görüldüğü, aile içi ilişkilerde annelerin demokratik bir tutum içerisinde eşitlik açısından yüksek bir performans gösterebilir dahi kendilerinin çocukları üzerinde sıkı disiplin uyguladığının gözlemlendiği dile getirilmektedir.

Derginin üçüncü makalesi “*Main Economic Factors Affecting The Determination of Happiness: A Research on Turkey*” ismiyle Ceren PEHLİVAN, Ferhat ÖZBAY ve Nergis TOSUN birlikte yaptıkları çalışmadır. Bu çalışmada sağlık, eğitim ve hane halkı gelirin mutluluk üzerindeki etkisinin incelenmesi konu edilmektedir. Çalışmada 2004-2019 dönemi için Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hazırlanmış olan Yaşam Memnuniyeti Anket verilerinden yararlanılmıştır. Sıralı Logit yönteminin kullanıldığı çalışmada, yapılan regresyon analiziyle değişkenlere ait katsayılar yorumlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda mutluluk üzerindeki en büyük etkiye sağlığın sahip olduğu görülmüştür. Gelirin mutluluk üzerinde istatistiksel olarak anlamlı pozitif bir etkiye sahipken eğitimin negatif bir etkiye sahip olduğu fakat istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye sahip olmadığı anlaşılmıştır.

Dördüncü çalışma Selen GÖKSAL ve Filiz KÜNÜROĞLU’nun birlikte kaleme aldığı “*Sosyal Değişim İçin Göçmenlerin Sesi: Göçmenlerin Politik Katılımına Sosyal Psikolojik Bakış*” isimli makaledir. Bu çalışmada, göçmenlerin politik katılımındaki dinamik incelenmiş ve bu sürece grup düzeyinde ve bireysel düzeyde etki eden faktörler derlenmiştir. Grup düzeyi değişkenleri arasında sosyal adaletsizlik, etkililik algısı, sosyal kimlik ve gruplar arası temas gibi faktörlerin göçmenlerin politik katılımı üzerindeki etkilerine, bireysel farklılıklar arasında ise eğitim, cinsiyet, kuşak gibi bireysel özelliklere odaklanılmıştır. Son olarak, geçmiş çalışmaların sınırlılıkları tartışılmış ve gelecek çalışmalarda göz önünde bulundurulması gereken konulara dikkat çekilmiştir.

Hatice ODACI, Emine ÜLKEN ve Kenan BÜLBÜL tarafından kaleme alınan “*Tek Ebeveyn Olan Annelerin Bilişsel Esneklikleri ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki: Psikolojik Sağlamlığın Aracı Rolü*” isimli çalışma derginin beşinci makalesidir. Çalışmada tek ebeveyn olan annelerin bilişsel esnekliği ile yaşam doyumu arasındaki ilişkide psikolojik sağlamlığın aracı rolünün değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada Kişisel Bilgi Formu, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, Yetişkin Yaşam Doyumu Ölçeği ve Bilişsel Esneklik Envanteri kullanılmıştır. Bu çalışma, yaşları 21 ile 75 arasında değişen ve yaşları ortalaması 41.97 (SS= 9.40) olan 265 tek ebeveyn olarak çocuklarıyla yaşamlarını sürdürmekte olan annelerle yürütülmüştür. Yapılan analizler sonucunda, bilişsel esneklik, yaşam doyumu ve psikolojik sağlamlık arasında anlamlı pozitif ilişkilerin olduğu; bilişsel esneklik ile yaşam doyumu arasındaki ilişkide psikolojik sağlamlığın kısmi aracı rol üstlendiği gözlenmiştir. Bilişsel esnekliğin çalışma durumu, gelir düzeyi ve psikiyatrik ilaç kullanımı durumuna göre; psikolojik sağlamlığın çalışma durumu, gelir düzeyi, psikolojik destek alma ve psikiyatrik ilaç kullanma durumuna göre; yaşam doyumunun eğitim durumu, çalışma durumu ve gelir düzeyine göre anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur.

Derginin altıncı makalesi “*Kaçarak Evlenen Kadınların Yaşam Deneyimlerinin İncelenmesi*” ismiyle Hatice Kübra DOĞANCI ve Tarık TUNCAY tarafından kaleme alınan çalışmadır. Çalışmada, kaçarak evlenen kadınların kök aileleri içinde karar alma süreçlerine katılımının, aile içinde cinsiyete dayalı iş bölümünün, toplumun kadın ve erkeğe atfettiği rollerinin, kadınların eğitimde kalma sürelerinin ve problemlerle başa çıkma stratejilerinin, ebeveyn tutumlarının ve sosyokültürel kodların kadınların evlenmek amacıyla evden ayrılmasıyla bağlantısının, kaçarak evlenme aşaması ve sonrasında oluşan yaşam deneyimlerinin keşfedilmesi amaçlanmaktadır. Araştırma evreninden yola çıkarak ulaşılan bulgular arasında, kaçarak evlenmenin, kaçarak evlenen kadınların eşleri ve eşlerinin aileleri açısından ekonomik ve toplumsal bazı kazançları olduğu için tercih edilebildiği; ancak kaçarak evlenen kadınların evlilik şekillerinin, evlilik sürecinde ve hayatlarının geri kalanında onları olumsuz yönde etkileyebildiği, kadınların kaçarak evlenme tercihlerinden kaynaklı olarak suçluluk ve pişmanlık duyabildiği eşleri ve eşlerinin aileleri ile kurdukları ilişkilerinde kaçarak evlenmelerinin kendileri açısından genellikle sözlü ve psikolojik şiddet boyutundaki yansımaları nedeniyle dezavantaj yaşayabildikleri ifade edilmektedir.

Derginin yedinci çalışması “*Çocuk Hakları Sözleşmesine Taraf Olmayan Ülke: Amerika Birleşik Devletleri*” ismiyle Fikret YAMAN tarafından kaleme alınan makaledir. Çalışmada 1990 yılında yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler (BM) Çocuk Hakları Sözleşmesi ele alınmakta bu sözleşmenin hazırlanmasında, Amerika Birleşik Devletleri'nin aktif olarak yer aldığı ve diğer ülkelerin

Sözleşmeyi imzalaması ve onaylaması için girişimlerde bulunduğu ifade edilmektedir. Bununla birlikte, ABD'nin, BM üyesi bütün ülkeler (196 ülke) içinde Sözleşmeye taraf olmayan tek ülke olduğu ABD, Sözleşmenin hazırlanmasındaki öncü rolü ve yöneltilen bütün eleştirilere rağmen Sözleşmeye taraf olmama tutumunu sürdürmesine gerekçe olarak gösterilen aile kurumuna zarar verme ve ebeveynlerin çocuklarını kendi inançlarını göre yetiştirme hakkını ihlal etme gibi iddialar ele alınmaktadır.

Derginin son makalesi Emine AKBAYRAK ve Ümmügülsüm AYSAN tarafından yapılan “*Yaşlı Perspektifiyle Yerinde ve Başarılı Yaşlanma*” isimli çalışmadır. Bu çalışmada yaşlıların başarılı yaşlanmaya dair algılarının ve yerinde yaşlanma ile ilgili tutumlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma İstanbul'un Kadıköy ilçesinde 20 (10 kadın, 10 erkek) yaşlı yetişkinle gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; araştırma grubundaki çoğu yaşlının kendi yaşlanma dönemlerine ilişkin tutumlarının oldukça olumlu olduğu, evli olmanın ve mesleki deneyimin başarılı yaşlanma sürecine olumlu katkı sağladığı ifade edilmektedir. Sosyal ilişkiler, sağlık, bağımsızlık ve aktif yaşam başarılı yaşlanma için gerekli görülmüştür. Yerinde yaşlanma ise yaşlıların çoğunluğu tarafından tercih edilmekte ve başarılı yaşlanma ile ilişkilendirilmektedir. Yerinde başarılı yaşlanma için yaşlıya uygun düzenlenmiş fiziki ve sosyal çevre ile evde destek hizmetlerinin varlığının elzem görüldüğü dile getirilmektedir.

Çalışmaların faydalı olması temennisiyle iyi okumalar, selamlar...

Doç. Dr. Olgun GÜNDÜZ
Editör